

Міжнародний гуманітарний університет
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

М Е Т О Д И Ч Н І В К А З І В К И

до самостійної роботи

з курсу

«Фінансовий менеджмент»

для студентів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові
технології» освітньої програми «Ресторанні технології»

СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання

Одеса-2024

МГУ

УДК: 336.64(075.8)

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові технології» освітньої програми «Ресторанні технології» СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / О. Б. Каламан. Одеса: МГУ, 2024. 16 с.

Укладач:

О. Б. Каламан, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри

Рецензент:

І. О. Кузнецова, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту, Одеський національний економічний університет

Рекомендовано до друку рішенням Вченої Ради

Міжнародного гуманітарного університету

(протокол № 1 від 31.08.2024)

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

«Фінансовий менеджмент» являє собою один із перспективних напрямів в економічній науці, що органічно поєднує теоретичні розробки в галузі фінансів, управління, обліку, аналізу з практичними, сконструйованими в його рамках. Тому здобувачі можуть працювати у сфері управління грошовими потоками на підприємствах індустрії гостинності усіх форм власності. Мета курсу полягає у вивченні методології управління фінансами підприємства, методів прийняття фінансових та інвестиційних рішень. У курсі розглядаються сучасні технології управління фінансами, а також логіка використання моделей, що описують процес ціноутворення на фінансові активи, для ухвалення рішень з управління фінансами корпорації та оцінки вартості бізнесу. Отримані знання дають можливість випускникам самостійно розробляти програми управління фінансами підприємства стратегічного і тактичного рівнів, визначати схеми фінансування та контролю фінансово-господарської діяльності підприємства.

Фінансовий менеджмент – це система принципів, засобів та форма організації грошових відносин підприємства, спрямована на управління його фінансово-господарською діяльністю, в яку входять: розробка та реалізація фінансової політики підприємства; інформаційне забезпечення (складання та аналіз фінансової звітності підприємства); оцінка інвестиційних проектів і формування “портфеля” інвестицій; поточне фінансове планування та контроль.

ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ

СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Фінансовий менеджмент» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової

промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 9. Навички здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 6. Здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки.

СК 13. Здатність підвищувати ефективність виробництва, впроваджувати сучасні системи менеджменту.

Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 15. Впроваджувати сучасні системи менеджменту підприємства.

ПРН 19. Підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи.

ПРН 23. Мати навички з організації роботи окремих виробничих підрозділів підприємства та координування їх діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. Видів управлінських рішень і методи їх прийняття.
2. Призначення, структури та змісту основних фінансових звітів організації.
3. Основних показників фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, ділової та ринкової активності, ефективності та рентабельності діяльності.
4. Фундаментальних концепцій фінансового менеджменту.

5. Принципів, способів та методів оцінки активів, інвестиційних проектів та організацій.

6. Основних теорії корпоративних фінансів.

7. Моделей оцінки капітальних (фінансових) активів.

8. Джерел фінансування, інститутів та інструментів фінансового ринку.

Вміння:

9. Ставити цілі та формулювати завдання, пов'язані з реалізацією професійних функцій.

10. Аналізувати фінансову звітність та складати фінансовий прогноз розвитку організації.

11. Оцінювати ризики, прибутковість та ефективність прийнятих фінансових та інвестиційних рішень.

12. Уміти оцінювати прийняті фінансові рішення з погляду їхнього впливу на створення цінності (вартості) компанії.

13. Обґрунтовувати рішення у сфері управління оборотним капіталом і вибору джерел фінансування.

14. Проводити оцінку фінансових інструментів.

15. Застосовувати моделі управління запасами, планувати потребу організації в запасах.

Навички:

16. Методів аналізу фінансової звітності та фінансового прогнозування.

17. Методів інвестиційного аналізу та аналізу фінансових ринків.

18. Розуміння технології підвищення капіталізації компанії, зростання вартості бізнесу та генерування динамічного грошового потоку; а також принципи формування та організації основних джерел фінансової та управлінської інформації, основні прийоми та методи створення бази даних для операційного аналізу на різних стадіях життєвого циклу бізнесу.

19. Володіння теоретичними знаннями про базові концепції фінансового

менеджменту, фінансовий механізм управління підприємством і фінансові моделі фірми. При цьому необхідно обов'язково фіксувати увагу на взаємозв'язках між складовими фінансового управління та реальними економічними процесами, які вони відображають.

20. Орієнтування у фінансовому, податковому та управлінському обліку, інфраструктурі фінансових ринків і технологіях роботи на них, знати сучасні методи фінансової діагностики, одержання узагальнених характеристик, агрегування інформації та її оброблення за допомогою засобів організаційної та обчислювальної техніки; сучасні методи пошуку, збирання, систематизації та використання інформації, практично використовувати засоби.

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» включаються:

- Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
- Опрацювання лекційного матеріалу.
- Підготовка до практичних занять.
- Консультації з викладачем протягом семестру.
- Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
- Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді презентацій, рефератів тощо.
- Підготовка до підсумкового контролю

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Фінансовий механізм підприємства та його основні моделі.
2. Асиметричність інформації.

2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:

1. Становлення фінансового менеджменту у світовій практиці управління підприємством
2. Фінансовий менеджмент як система управління
3. Технології фінансового менеджменту та функції фінансового менеджера
4. Базові концепції фінансового менеджменту
5. Агентські витрати та їхня роль у фінансовому менеджменті
6. Фінансовий механізм підприємства та його основні моделі
7. Асиметричність інформації
8. Вплив асиметричної інформації на прийняття інвестиційних і фінансових рішень

ТЕМА 2. ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Типові форми квартальної фінансової звітності.
2. Трамбування фінансової звітності.

2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності
2. Структура фінансової звітності підприємства
3. Типові форми квартальної фінансової звітності
4. Трамбування фінансової звітності
5. Аналіз руху грошових коштів
6. Оцінка активів підприємства
7. Активи підприємства: оцінка поточної вартості
8. Визначення величини зносу об'єкта
9. Аналіз фінансового становища підприємства
10. Цілі та методи аналізу
11. Оцінка та аналіз динаміки зміни та стану господарських засобів підприємства
12. Коефіцієнтний і факторний аналіз фінансового стану підприємства
13. Коефіцієнтний і факторний аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства

ТЕМА 3. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. За даними балансу реального підприємства індустрії гостинності виконати аналіз ліквідності за абсолютними і відносними показниками.
2. Зробити висновки (дати рекомендації) у двох аспектах: з позиції

сторонньої організації (постачальника, кредитної організації та ін.), з позиції фінансового менеджера підприємства.

2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:

1. Характеристика фінансового та управлінського обліку: зарубіжний досвід.
2. Особливості фінансового та управлінського обліку.
3. Класифікація систем управлінського обліку.
4. Прийняття управлінських рішень.
5. Управлінський облік і вітчизняна система обліку.
6. Законодавчі основи вітчизняного обліку.
7. Облікова політика підприємства: зміст і чинники.
8. Принципи формування облікової політики підприємства.
9. Складові облікової політики.
10. Розкриття облікової політики підприємства.
11. Фінансовий контур управлінського обліку.
12. Блок-схема фінансового управління підприємством.
13. Складові внутрішньофірмового фінансового управління та планування.
14. Сценарій впровадження фінансового управління та планування на підприємстві.
15. Етапи впровадження фінансового управління та планування на підприємстві.
16. Реалізація сценарію на основі принципу цільової програми.

ТЕМА 4. УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Коефіцієнтний і факторний аналіз фінансового становища підприємства.

2. Коефіцієнтний і факторний аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:

1. Загальні критерії управління оборотним капіталом.
2. Цикл оборотного капіталу фірми.
3. Принципи та методи управління оборотним капіталом фірми.
4. Управління готівковими грошовими коштами.
5. Причини зберігання готівки.
6. Моделі управління грошовими коштами.
7. Джерела короткострокового фінансування.
8. Бюджет грошових коштів і вибір політики короткострокового фінансування.
9. Ранжування кредитів залежно від їхньої якості.
10. Аналіз коефіцієнтів і рейтинг якості кредиту.
11. Управління товарно-матеріальними запасами.

ТЕМА 5. ОСНОВИ ФІНАНСОВИХ ОБЧИСЛЕНЬ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Управлінський облік і вітчизняна система обліку.

2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:

1. Способи розрахунку процентних (купонних) виплат.
2. Характеризується концепція тимчасової вартості грошей, поточна цінність вкладу, майбутня цінність вкладу.
3. Методи розрахунку річних ставок відсотка, дисконтування грошових потоків.
4. Аналізуються способи вимірювання внутрішньої ставки прибутковості (Internal Rate of Return).
5. Дається характеристика анuitетів.
6. Основи фінансових розрахунків.

7. Розглядаються прості та складні відсотки, поняття сьогоденної та майбутньої цінності, альтернативна вартість капіталу (дисконтна ставка).

8. Обґрунтовується модель ануїтету, розглядаються види ануїтетів, поточна і майбутня цінність ануїтету.

9. Обґрунтовується ефективна та номінальна ставка відсотка.

10. Поточна цінність облігацій зі строком погашення та купоном, дисконтних облігацій, облігацій без строку погашення (вічних облігацій); поточна цінність акцій

ТЕМА 6. ЦІЛІ ТА ЛОГІКА ОПЕРАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Сценарій впровадження фінансового управління та планування на підприємстві.

2. Етапи впровадження фінансового управління та планування на підприємстві.

2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:

1. Ефект операційного важеля.
2. Поняття операційного важеля.
3. Змінні та постійні витрати.
4. Релевантний період.
5. Методи диференціації витрат.
6. Аналіз беззбитковості.
7. Ступінь впливу операційного важеля.
8. Ефект фінансового важеля.
9. Західноєвропейська концепція фінансового важеля.
10. Американська концепція фінансового важеля.
11. Ступінь впливу фінансового важеля.
12. Комбінування операційного та фінансового важелів.

ТЕМА 7. УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ТА СТРУКТУРОЮ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Середньозважена вартість капіталу підприємства індустрії гостинності

2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:

1. Середньозважена вартість капіталу компанії.
2. Вартість акціонерного капіталу.
3. Вартість додаткового акціонерного капіталу.
4. Вартість нерозподіленого прибутку.
5. Вартість позикових коштів.
6. Управління структурою капіталу.
7. Способи та інструменти позикового фінансування фірми.
8. Способи та інструменти залучення власного капіталу.
9. Цільова структура капіталу.
10. Фактори, що впливають на рішення про структуру капіталу фірми.
11. Теорія Модільяні-Міллера.
12. Гранична вартість капіталу.
13. Точки розриву граничної вартості капіталу.

ТЕМА 8. ОСНОВИ ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Принципи та методи управління оборотним капіталом фірми.

2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:

1. Принципи інвестиційного аналізу.
2. Завдання фінансового менеджера в розробці інвестиційної політики фірми.
3. Розрахунок грошового потоку інвестиційного проекту.

4. Поняття грошового потоку фірми та грошового потоку інвестиційного проекту.
5. Основні методи оцінки інвестиційних проектів.
6. Метод простої (бухгалтерської) норми прибутку (accounting rate of return method).
7. Простий бездисконтний метод окупності інвестицій (payback method).
8. Дисконтний метод окупності проекту (discounted payback method).
9. Метод чистої теперішньої (поточної) вартості проекту (net present value method).
10. Метод внутрішньої норми рентабельності (internal rate of return method).
11. Модифікований метод внутрішньої ставки рентабельності (modified internal rate of return method).

ТЕМА 9. ОЦІНКА ВАРТОСТІ ТА ПРИБУТКОВОСТІ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:
 1. Управління товарно-матеріальними запасами.
2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:
 1. Необхідна та очікувана дохідності інвестицій.
 2. Ухвалення фінансових рішень в умовах невизначеності та ризику.
 3. Сукупний інвестиційний ризик і проблема необхідної прибутковості інвестицій.
 4. Взаємозв'язок прибутковості та ризику.
 5. Неприйняття ризику.
 6. Управління портфелем цінних паперів.
 7. Теорія ефективних ринків.
 8. Визначення очікуваної норми доходу.
 9. Правила домінування.

10. Ефективний портфель.
11. Оцінка ризику для портфеля цінних паперів.
12. Класифікація ризику.
13. Оцінка необхідної дохідності.
14. Бета-коефіцієнти.
15. Метод CAPM.
16. Аналіз ціни акціонерного капіталу.
17. Поточна ринкова ціна акції.
18. Співвідношення між ризиком і прибутками в методі CAPM.

ТЕМА 10. ДИВІДЕНДНА ПОЛІТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:
 1. Ефективна та номінальна ставка відсотку.
2. Основні позиції по темі для самостійного опрацювання:
 1. Підходи до формування дивідендної політики.
 2. Типи дивідендної політики.
 3. Оптимізація дивідендних виплат.
 4. Порядок виплати дивідендів.
 5. Політика виплат інвесторам-власникам фірми.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Дема Д.І., Дорохова Л.М. Фінансовий менеджмент : підруч. Житомир, 2018. 320 с.
2. Жигалкевич Ж. М., Кам'янська О. В. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
3. Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Ніпіаліді О. Ю. Фінансовий менеджмент : підручник. За ред. д.е.н., проф.. О. В. Кнейслера. Тернопіль : Економічна думка, 2018. 478 с.
4. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ, 2019. 520 с.
5. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 408 с.
6. Партин Г. О., Селюченко Н. Є. Фінансовий менеджмент : підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 388 с.
7. Фінансовий менеджмент : підручник. / Петро Бечко та ін. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.
8. Фінансовий менеджмент : підручник. За ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. Львів : ЛНУ ім. І.Франка, 2019. 440 с.

Допоміжна

1. Іванюта П. В., Білецька Н. В., Шмагельська М. О., Британська Н. Н. Ефективність системи менеджменту за показниками діяльності підприємства. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія «Економіка та менеджмент». 2021. № 27. С. 133 – 143.
2. Іванюта П. В., Білецька Н. В., Шмагельська М. О., Британська Н. Н. Методичні основи антикризового управління компаній на Україні. Colloquium-journal. 2022. №9 (132), Część 1. (Warszawa, Polska). С. 45 – 50.
3. Іванюта П. В., Пиріжок С. Є., Бойко В. І. Характеристика планування як напрямку для розвитку підприємства за його бізнес - процесами. Проблеми

інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія «Економіка та менеджмент». 2022. № 29. С. 81 – 91.

4. Петренко М. І., Драбовський А. Г., Іванюта П.В., Петренко В. М. Бюджетування на підприємстві: підручник. Вінниця, «МЕРКЬЮРІ-ПОДІЛЛЯ», 2022. 600 с.

5. Петренко М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства : навч. посібник / за заг. ред. М. І. Петренка. Вінниця : «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т. 1. 432 с.

6. Петренко М. І., Драбовський А. Г., Петренко В. М. Економіка підприємства : навчальний посібник. : у 2-х т. / за заг. ред. М. І. Петренка. Вінниця : «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т. 2. 405 с.

7. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / [Васьківська К. В., Сич О. А.]. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.

8. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / П. Бечко, О. Непочатенко, Б. Гузар, та ін.; за ред. П. Бечко. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>